

به نام خدا

نام و نام خانوادگی: _____ امتحان درس: **فارسی**

کلاس: **یازدهم** رشته: **انسانی** وقت امتحان: **۷۵** کد: **۳۵۱-۹۶۱۰۲۳**

Blank area for student information.

معنای واژه (۱/۵)

در هر جمله، فقط معنای واژه‌ای را که خط‌کشی شده است، مشخص کنید.

- ۱- در آن سیماب‌گون امواج لرزان، خیال تازه‌ای در خواب می‌دید
- ۲- سرنشتر عشق بر رگ روح زدند، یک قطره فروچکید و نامش دل شد
- ۳- چون رایت عشق آن جهانگیر، شد چون مه لیلی آسمان‌گیر
- ۴- از فرط هیجان لگه می‌دویدم.
- ۵- هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست، ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست
- ۶- در پی‌اش القصّه در آن مرغزار، رفت بر این قاعده روزی سه چار

املای واژه (۱/۵)

در هر سؤال، املای یک واژه نادرست است. آن را بیابید و اصلاح کنید.

- ۷- برو شیر درتده باش ای دقل، مینداز خود را چو روباه شل
- ۸- به نام چاشنی بخش زبان‌ها، هلاوت‌سنج معنی در بیان‌ها
- ۹- جمع‌کننده ازداد: تشرّع و عرفان، عشق و زندگی عملی، شوریدگی و عقل.

دستور (۴ نمره)

نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

- ۱۰- برای من قصه‌های شیرینی می‌گفت.
- ۱۱- به حرص ار شربتی خوردم مگیر از من که بد کردم.
- ۱۲- آسمان می‌خندید و درختان بزرگ از شکوفه سفید بودند.
- ۱۳- مسلمانان، مسلمانان، به پا خیزید.
- ۱۴- سعدی، شاعر بزرگ ادبیات فارسی، سراینده بوستان است.

۱۵- کنار نام تو لنگر گرفت کشتی عشق.

۱۶- ای عشق! ای همه استعاره‌ها با تو!

۱۷- کلام هنرمندانه، اقناع‌کننده و پذیرفتنی است.

آرایه‌های ادبی (۳ نمره)

در هر نمونه، با توجه به کلمات مشخص شده، نام آرایه مرتبط را بنویسید.

۱۸- شغال نگون بخت را شیر خورد، بماند آنچه روباه از آن سیر خورد

۱۹- بگیر ای جوان دست درویش پیر، نه خود را بیفکن که دستم بگیر

۲۰- به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرین، بکشید سوی خانه مه خوب خوش لقا را

۲۱- هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست، ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست

۲۲- این سعدی همدم و شوهر و غم‌گسار او بود.

۲۳- از لحاظ آشنایی با ادبیات سعدی برای من به منزله شیر آغوز بود.

حفظ شعر (۲ نمره)

مصراع‌های خواسته شده را تکمیل کنید.

۲۴- زین هم‌رهان سست عناصر دلم گرفت

۲۵- آن آشکار صنعت پنهانم آرزوست

۲۶- ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر

۲۷- کز دیو و دد ملولم و انسانم آرزوست

با توجه به هر متن، به سؤالات مطرح شده پاسخ دهید.

"اگر یک لحظه امشب دیر جنبد، سپیده دم جهان در خون نشیند
به آتشی های ترک و خون تازیک، ز رود سند تا جیحون نشیند

به خوناب شفق در دامن شام، به خون آلوده ایران کهن دید
در آن دریای خون در قرص خورشید، غروب آفتاب خویشتن دید"

۲۸- قالب شعر چیست؟

۲۹- منظور از تازیک کیست؟

۳۰- دریای خون استعاره از چیست؟

۳۱- مقصود از رود سند تا رود جیحون کجاست؟

"گرچه ز شراب عشق مستم، عاشق تر از این کنم که هستم
از عمر من آنچه هست بر جای، بستان و به عمر لیلی افزای
می داشت پدر به سوی او گوش، کاین قصه شنید گشت خاموش
دانست که دل اسیر دارد، دردی نه دواپذیر دارد"

۳۲- قالب شعر چیست؟

۳۳- شاعر شعر کیست؟

۳۴- منظور از این قصه چیست؟

۳۵- خواسته عاشق حقیقی چیست؟

جملات زیر را به نثر روان و امروزی برگردانید.

۳۶- امیر شبگیر برنشست و به کران رود هیرمند رفت.

۳۷- نامه ها به توقیع مؤکد گشت.

۳۸- زود باشد که این پسر تو آتش در سوختگان عالم زند.

۳۹- جملگی ملائکه را در آن حالت انگشت تعجب در دندان تحیر بماند.

معنی و مفهوم نظم (۲ نمره)

ابیات زیر را به نثر روان و امروزی برگردانید.

۴۰- از شب‌نم عشق خاک آدم گل شد، صد فتنه و شور در جهان حاصل شد

۴۱- می‌گفت گرفته حلقه در بر، کامروز منم چو حلقه بر در

۴۲- خود ز فلک برتریم وز ملک افزون‌تریم، زین دو چرا نگذریم منزل ما کبریاست

۴۳- زنخداں فرو برد چندی به جیب، که بخشنده روزی فرستد ز غیب

مهدی شیخ‌پور

معنای واژه (۱/۵)

در هر جمله، فقط معنای واژه‌ای را که خط‌کشی شده است، مشخص کنید.

هیره
انسان

- ۱- در آن سیماب‌گون امواج لوزان، خیال تازه‌ای در خواب می‌دید **حیره**
- ۲- سرتیتر عشق بر رگ روح زدند، یک قطره فروچکید و نامش دل شد **خیم**، خاموشی لولک
- ۳- چون رایت عشق آن جهانگیر، شد چون مه لیلی آسمان **غیر**، در چشم، در دست
- ۴- از فرط هیجان **لگنه** می‌دویدم **کالی** **بین** **دویدن** **و** **آه** **من**
- ۵- هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست، ما به **فلک** می‌رویم **عزم** **تماشا** **که** **راست** **آسمان**
- ۶- در پیراش اتقته در آن مرغزار، رفت بر این قاعده روزی سه چار **حسره** **زار**، **چراگاه**، **علفزار**

املای واژه (۱/۵)

در هر سؤال، املای یک واژه نادرست است. آن را بیابید و اصلاح کنید.

- ۷- برو شیر درتده باش ای **دفل**، مینداز خود را چو روباه **شل** **دعل**
- ۸- به نام جاشنی بخش زبان‌ها، **هلاوت** **سنج** معنی در بیان‌ها **کلاوت**
- ۹- جمع‌کننده **ازداد**؛ **تشرع** و عرفان، عشق و زندگی عملی، شوریدگی و عقل **اصداد**

دستور (۴ نمره)

نقش دستوری کلمات مشخص شده را بنویسید.

- ۱۰- برای من **قیمته‌های** شیرینی می‌گفت. **مفعول**
- ۱۱- به حرص از شربتی خوردم **مگیر** از **مین** که بد کردم. **مبسم**
- ۱۲- **آسمان** می‌خندید و درختان بزرگ از شکوفه سفید بودند. **نهاد**
- ۱۳- مسلمانان، **مسلمانان**، به پا خیزید. **تکرار**
- ۱۴- سعدی، **شاعر** بزرگ ادبیات فارسی، سراینده بوستان است. **بدل**
- ۱۵- کنار نام تو **لنگر** گرفت **گشنی** عشق. **صاف‌الیه**
- ۱۶- ای **عشق**! ای همه استعاره‌ها با تو! **بنادا**
- ۱۷- کلام **هنرمندان**، اقناع‌کننده و پذیرفتنی است. **صفت**

آرایه‌های ادبی (۳ نمره)

در هر نمونه، با توجه به کلمات مشخص شده، نام آرایه مرتبط را بنویسید.

- ۱۸- شغال **نگون** **بخت** را **شیر** خورد، **بماند** آنچه **روباه** از آن **سیر** خورد **جناس** **نامصر**

۱۹- بگیر ای جوان دست درویش پیو، نه خود را بیفکن که دستم بگیر **ضاد**

۲۰- به ترانه‌های شیرین به بهانه‌های زرتین، بکشید سوی خانه مه خوب خوش‌لقا را **خوامیزی**

۲۱- هر نفس آواز عشق می‌رسد از چپ و راست، ما به فلک می‌رویم عزم تماشا که راست **شخصی (جان بخشی)**

۲۲- این سعدی همدم و شوهر و غم‌گسار او بود. **حجاز**

۲۳- از لحاظ آشنایی با ادبیات سعدی برای من به منزله شیر آغوز بود. **حشمیه**

صاعقه استغاری

حفظ شعر (۲ نمره)

مصراع‌های خواسته‌شده را تکمیل کنید.

۲۴- زین هم‌رهان سست عناصر دلم گرفت **خبر خدا و دستم دیدم آنم آرزوست**

۲۵- **بهار** دیدم در راهم **دیده‌ها از وطن آشکار صنعت پنهانم آرزوست**

۲۶- ای آفتاب حسن برون آدمی ز ابر **گلان چه در دستش** **شایانم آرزوست**

۲۷- **دو سنج با چای هر کفت** **گر تو کز دیو و دد ملولم و اتسانم آرزوست**

درک مطلب (۴ نمره)

با توجه به هر متن، به سؤالات مطرح شده پاسخ دهید.

"اگر یک لحظه امشب دیر جنید، سپیده‌دم جهان در خون نشیند
به آتش‌های ترک و خون تازیگ، ز رود سند تا جیحون نشیند

به خواب شفق در دامن شام، به خون آلوده ایران کهن دید
در آن دریای خون در فرص خورشید، غروب آفتاب خوبستن دید"

۲۸- قالب شعر چیست؟ **چهاربازه (دو بیتی پیوسته)**

۲۹- منظور از تازیگ چیست؟ **تازی، غیر ترک، و تیره ماریس زبانیان**

۳۰- دریای خون استعاره از چیست؟ **آسمان سرخ غروب**

۳۱- مقصود از رود سند تا رود جیحون کجاست؟ **ایران**

"گرچه ز شراب عشق مستم، عاشق‌تر از این کنم که هستم
از عمر من آنچه هست بر جای، بستان و به عمر لیلی افزای
می‌داشت پدر به سوی او گوش، کاین قصه شنید گشت خاموش
دانست که دل اسیر دارد، دردی نه دواپذیر دارد"

۳۲- قالب شعر چیست؟ **شعری**

۳۳- شاعر شعر چیست؟ **نظامی**

۳۴- منظور از این قصه چیست؟ **عاشقی**

۳۵- خواسته عاشق حقیقی چیست؟ **مدا کردن جان خود**

معنی و مفهوم نثر (۲ نمره)

جملات زیر را به نثر روان و امروزی برگردانید.

- ۳۶- امیر شکیب بر نشست و به گران رود هیرمند رفت. **امیر (نارسیه) صبح زود دهنوار ایستاد و به ساحل هیرمند رفت.**
- ۳۷- نامه‌ها به توفیق مؤکد گشت. **نامه‌ها را تا ارضا مطلق کرد.**
- ۳۸- زود باشد که این پسر تو آتش در سوختگان عالم زند. **به زودی غرزدنت در عاسمان نشوری به پای کنی.**
- ۳۹- جملگی ملائکه را در آن حالت انگشت تعجب در دندان تعبیر بماند. **همه فرشتگان در آن حالت متحیر و معجب مانده بودند.**

معنی و مفهوم نظم (۲ نمره)

ابیات زیر را به نثر روان و امروزی برگردانید.

- ۴۰- از شبنم عشق خاک آدم گل شد، صد فتنه و شور در جهان حاصل شد **عشق خاک آدم را شربت و هزاران تلالو و شور ایجا کرد.**
- ۴۱- می‌گفت گرفته حلقه در بر، کامروز نم چو حلقه بر در **در حالی که حلقه در بر گرفته بود به خانه کعبه می‌نویسند شده بود.**
- ۴۲- خود ز فلک بر تریم وز ملک افزون تریم، زین دو چرا نگذریم منزل ما **کبریاست از آسمان و فرشتگان بالاتریم و از این دو برتریم**
- ۴۳- ز نخبان فرو برد چندی به جیب، که بخشنده روزی فرستد ز غیب **مدتی به سر فرورفت بر اندیشید که خداوند روزی ریشان از غیب روزی می فرستد.**